

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Commvnie Onder Eene Ghedaente Alleen Wort Bevesticht Vyt De H. Schriftvre, Ende eyghen gront-reghelen der Calvinisten

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1670

IV. Capittel. Wederlegghinghe van eenighe opworpinghe der Calvinisten.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34114

onder eene ghedaente alleen.

43

Calvinisten, om yedenen die haer niet aen en
geven / het ghebodt Christi moghen te niete doen/
ende strijden teghen het Recht bande sieken?
Waarom heeft de Roomsche Kercke qualijck ghes-
chiet met de Leeken van den Kelck te beroo-
ven sonder nochtang hier in te strijden teghen
het ghebodt Christi, de wijle daer gheen en is? Of-
te teghen het Recht van de Leeken / de wij-
le sy gheen Recht en hebben tot het nutten des
Kelcks?

Dit al-te-mael sijn soodantghe knoopen / dat/
hoe-wel alle de Geusche Predikanten saemen
in een ghestampt waren / niet machtigh en sijn
de selve 't ontbinden. Ick gae nu noch voor-
waert.

IV. CAPITTE L.

Wederlegghinghe van eenighe op-
worsinghe der Calvinisten.

Den auther van het Geusche Memorij-boeck,
Ende andere Calvinisten met hem / die van
de materie schryven / bekladden vele bladerg-
aen om te toonen dat de Roomsche Kercke ves-
te waren den Kelck aen de Leeken ghegheben
heest.

Dit is bergheeffsche moeyte ghedaen / want
te bekennen 't: Maer bewijfen daer teghen dat
de Catholijke Kercke daer voor altydt ghe-
houden heeft dat het gheen ghebodt Christi en
was / maer byz stont den Kelck aen de Leeken
te gheben of niet / aenghesien dat-se het V. Sa-
crament bediende / nu onder twee ghedaenten des
ghebodts des wijns / dan onder eene ghedaen-
te van broodt alleen.

Dit hebbe ick boven wijs-loopigh bewesen npt
de

de Schriftuere: blyckt boozders upt Origenes die leefde in 't jaer 196. ende *Hom. 13. in Exod.* bemaent de gheloofsge dat-se wel sonden toefien wanneer sy het lichaem des Heeren ontfanghen / dat'er niet en valle / niet verloren en gae: 't selve waerschouwt den H. Augustinus *Hom. 26. Exod. 50.* Bykans met de selve woorden: Ghen van beyde dese Daders en vermaent de gheloofhigen dat-se wel sonden roefien dat'er niet van den kelck soude ghestort worden / daer noch tang onghelykelyck meerder perijckel was / so is dit dan een teken dat-men oock / in die tyden / Communiqueerde alleen onder de ghedaente van hzoodt.

Doeght hier by Gregorius Turonensis, den twelken in *vit. Patr. cap 5.* gherupghet van den H. Galus Bisschop van Claimont, dat hy aen 't volck de Communie ghegheben heeft onder de ghedaente van hzoodt / sonder eens vanden kelck te bemaenen. Tertullianus *Lib. de Orat.* seght: Ontfanghen ende bewaert hebbende het lichaem des Heeren, is alles wel. Ist saeken dat alles wel is niet het ontfanghen van 't lichaem des Heeren / soo en is dan niet noodigh den kelck te nutten. Den H. Hieronymus *Apolog. contra Iovinian.* seght: Ick weet dat het de ghewoonte te Roomen is dat de gheloofighe d'ghelijcx het lichaem Christi ontfanghen. Hy en spreket niet een woordt van den kelck. Paulinus in *vita S. Ambrosij*, seght dat den H. Ambrosius een wipnigh booz sijne doode de Communie onder een ghedaente ontfanghen heeft upt de handen van Honoratus Bisschop van Vercel: 't selve gherupghet den Griexschen Antheur / die het leven van den H. Munnick Lucas Junior beschreven heeft / by Joannes Bollandus *Tom. 2. Febr. Pag. 92.* Alwaer hy verhaelt dat desen heylighen onderwefsen wort van een Aerts-Bisschop / hoe de ghene die in woestijne woonden / de Communie moesten ontfanghen te weten onder de ghedaente van hzoodt alleen.

onder eene ghedaente alleen.

45

Opdelft / om niet te lanch te vallen : Ter-
allianus, Clemens Alexandrinus, Cyprianus, Ambro-
sius, Hieronymus, Augustinus, en andere ghetup-
pen dat de Christenen 't kunnen ryde het h.
Sacrament onder de ghedaente van broodt me-
te of teghen naer hups / sae op de schepen / om
dat naer ghesegghentheid te nutten : niemant
van dese Daders en sprekent van den Kelck.

Dies niet teghenstaende wy bekennen dat de
Communie aen de Lecken oock uptghebepte
wilt onder beyde de ghedaenten ; Maer upt
de versegghentheid van Communiceren nu
onder twee / nu onder eene ghedaente / blycke
daer dat de Catholijke Kercke altydt van ghe-
beden ghetweest is / dat het wyf stont den Kelck
te gheben of niet / dit selve blycke oock upt de
Schakel-plaetsen van my in 't eerste deel booz-
ghedert / soo heeft van de Roomsche Kercke / om
ghevolghe redenen / den Kelck aen de Lee-
ken bylyck moghen ontnemen.

Maer de Calvinisten segghen hier teghen / dat
Paus Gelasius daer booz ghehouden heeft /
dat het groote beplighschenderij is het h. Sa-
crament te verdeelen / ofte het lichaem des Hee-
ren 't ontfanghen sonder den Kelck.

Ick andrwoorde dat Gelasius hier niet anderz
sprekent als den Paus Leo booz hem hadde
ghedaen / te weten / van de Manicheen, die den
Paus Leo, oock updruckelijck noemt : Wat seg-
ghen van dese twee Pausen van de Manicheen ?
Wy segghen dat-se het lichaem Christi ontfan-
gen / ende sich onthielden van 't bloedt onser
verlossinghe ; dit syn de eyghen woorden van
Leo ; Maer waerom onthielden sich de Manicheen
van den Kelck ? Om dat-se meynen dat den
wyn de galle des dupbels ende van den dupbel
gymacrecht was / ghelijck Augustinus ghetuyght
in 2. de moribus Manich. Met sulck een ghemoet
dit ghevoelen sich vanden Kelck te onthouden /
segghet Gelasius, 't is / seght Leo, Hey-
ligh-

ligh-schenderije ende gheveynstheydt, 't is het licaem des Heeren ontfanghen met eenen onweerdighen mont, niet / om dat de Manichéen van den Kelck sich onthielden / maer om dat-se het licaem des Heeren quaemen ontfanghen met een godloos / ende ketterisch ghemoet : Gelasius noemt dit superstitie, om dat de Manichéen den wijn verbloekten als quaedt / ende daerom den selven niet nutten en wilden : om de selven reden noemt het Leo, Heyligh-schenderije, hy noemt het oock gheveynstheydt, om dat-se voer Catholijken wilden ghehouden worden / daer-se vuple ketteren waren in hun ghemoet : om dese reden segt hy oock dat-se het licaem Christi ontfanghen met eenen onweerdighen mont. Soo te Communiëren onder eene ghedaente alleen / ghelijck de Manichéen deden / te weren / upt superstitie, upt gheveynstheydt, met een ketterisch ghemoet / is een groot sacrilegie segt Gelasius : Oversulx noch hy / noch Leo, en verbloeken hiermede niet de Communie onder de ghedaente van broodt sonder den Kelck / wanneer-se gheschiedt om andere redenen / ende niet om soodanighe ghelijck de Manichéen voer hadden : Hier upt blijkt nu dat den Auctor van het Geusche Memorij-boeck de waerheyt ghespaert heeft / als hy segt Pag. 161. 2. Dat dese twee Pausen de Communie onder beyde de ghedaenten soo vast ghestelt hebben ende bevesticht / dat-se voer gheene rechtsinnighe Christenen ghehouden werden / die anders leeden / of deden.